

Marita Kettunen muistelee lapsuutensa Konalaa (Konalan Sanomat syyskuussa 1992)

Länsipellontie 5:n kohdalla kohoaa komea omakotitalo, Villa Fredriksro. Sen nykyinen emäntä Marita Kettunen, os. Mansner, on asunut talossa ensin vauvaikäisenä vuonna 1931 ja muuttanut sitten taloon takaisin vuonna 1961 yhdessä aviomiehensä Aarni Kettusen kanssa. Tällä välillä hän asui isänsä, insinööri Harry Mansnerin rakentamassa talossa Äestäjantie 2:ssa vuoteen 1958 asti ja sitten muutaman vuoden sisarensa talossa Äestäjantie 4:ssä.

Hyvin hoidettu pihapiiri vanhoine, mahtavine puineen henkii historiaa. Vajaan vuosisadan aikana ovat ympäristömme ja tapamme muuttuneet valtavasti. Marita kertoo elämästään näin:

”Oma elämäni alkoi dramaattisissa merkeissä. Isoisäni Artur Fredrik Toijosen (s. 1872) kiidätessä Anna-äitiäni reellä Helsinkiin paksujen lumikinosten halki minua synnyttämään 11.3.1931 roihahti Bertaksen talo laakson pohjalla tuleen ja paloi poroksi.

Hirsinen mummolan talo, johon äitini Anna Toijonen tuli 2-vuotiaana, siirrettiin Länsipellontie 5:een Hietaniemen vanhan hautausmaan kupeesta, Marian sairaalan lähetyviltä vuonna 1903. Talon ulkomuoto on muuttunut moneen kertaan. Siinä on ollut erilaisia lisärakennelmia, kesähuoneita ja -verantoja vieraita varten, portaita ynnä muuta. Sähkö saatiin vuonna 1918. Huoneiden järjestystä ja kokoakin on vaihdeltu vuosien mittaan. Kun Konalassa tsaarinvallan aikana tehtiin linnoitustöinä vallihautoja ja bunkkereita, isoisäni Artur joutui luovuttamaan talosta salin ja kamarin venäläisen upseerin ja tämän palvelijan asuttavaksi, vaikka hänellä itselläänkin oli suuri perhe. (Kuvassa Artur ja Selma Toijonen lapsineen Villa Fredriksron edessä vuonna 1905. Alhaalla keskellä Maritan äiti, Anna. Oikealla oleva Helmi Toijonen on syntynyt vuonna 1900. Napsauta kuva suuremmaksi).

Isoisäni oli saanut puutarhurin oppinsa Saksasta. Hänen aikanaan Länsipellontien alue oli varsin toisen näköinen. Kotitaloani vastapäätä, Länsipellon parillisten numeroiden puolella, viljeltiin heinää, perunoita ja vihanneksia. Sarkojen välissä oli viinimarjapensaita ja omenapuita. Myös talon vieressä (Karvisen ja Orasen tontit, katunumerot 7 ja 9) kasvoi paljon omena-, luumu- ja päärynäpuita, joista kuitenkin talvisodan aikaiset rajut pakkaset paleluttivat melkein kaikki. Kehä I:n laakson alueella kasvoi heinää, viljaa ja perunoita. Keskellä laaksoa oli oja, joka keväisin tulvi voimakkaasti. Länsipellontien alkupäässä oleva kuusiaita on istutettu vuonna 1905 tai 1906, ja se toimi isoisan tontin yhtenä rajana. Kuusiaidan takana olevan kumpareen rakennusjäänteet ovat vanhan riihen kivijalkaa. Bertaksen tilasta lohkaistu tontti oli hehtaarin suuruinen.

Varsinainen Länsipellontie rakennettiin vuonna 1962, viemäröitiin vuonna 1967 ja asfaltoitiin vuonna 1968. Aikaisemmin riitti postiosoitteeksi Pitäjänmäki’.

Isoisäni kuljetti Kauppatorille myytäväksi omenia, vihanneksia ja kukkia aina sotavuosiin asti, jolloin sota vei hevosen. Hän karautteli hevosellaan kilpaa muiden myyjien kanssa, sillä ensimmäisenä tulleet saivat valita torilta parhaat paikat. Muistan itse vieneeni viinimarjoja myytäväksi.

Juuresten, marjojen, munien ja lihankin suhteen olimme pitkään omavaraisia. Talossa oli lampaista, vuohia, kanoja, kaneja ja possu, jota hoidin äitini ja sisarusten kanssa. Vuohenmaito käytettiin juuston tekoon. Kanien ravinnoksi piti niittää ojanreunoilta pajunvarsia ynnä muuta viikatteella ja sirpillä. Sormeni ovatkin täynnä niittotyöstä tulleita arpia. ”Tinkimaito” noudettiin aluksi nykyisen Ravintola Buccaneerin yläpuolella olevassa mäessä sijainneesta navetasta ja vuoteen 1948 saakka Kolsarin navetasta, sota-ajan jälkeen maitokuponkeja vastaan. Kolsarin navetta pihapiireineen sijaitsi lähellä Liljeströmien navettaa, Kolsarintien ostoskeskuksen kohdalla.

Hunajaa saimme vuosina 1935-47 Carl (Kalle)-enoni pitämästä mehiläistarhasta, jossa oli parikymmentä pesää. Lajikkeina oli omena-, apila- tai kanervahunajaa.

Lähin kauppa oli nykyisen Sylvesterinkujan paikkeilla sijainnut marjapuuronpunainen Fagerlundin sekatarakauppa. Seuraavaksi lähin oli Elannon kauppa (nykyinen Säästäri Sesto vinosti vastapäätä; Purettu).

Syksyisin oli teurastus, ja lihat keitettiin ja säilöttiin reksaamalla. Talon takana sijainneet talli, navetta, kanala, sauna ja liiteri purettiin vuonna 1962. Samassa rytäkässä revittiin myös huoltorakennusten päässä ollut ”ulkohuussi”.

Kansakouluni kävin Konalantien varrella sijaitsevassa punatiilirakennuksessa, jonka yläkerrassa olivat opettajien asunnot. Koulusta tehtiin sittemmin Helsingin kaupungin pääkirjaston Pitäjänmäen sivukirjasto. Nykyään se on ruotsinkielisen ala-asteen käytössä. (Luokkakuvassa Marita Mansner toisessa rivissä toinen vasemmalta, hänen kaksoisveljensä Kai (Kaarlo) Mansner vinosti hänen takanaan oikealla puolella. Takarivissä oleva opettaja Aino Suhonen asui koulutalon yläkerrassa.

Keskikoulumatkani olikin huomattavasti hankalampi. Koska oli sota ja Helsinkiä pommitettiin, isä laittoi turvallisuussyistä minut ja kaksoisveljeni Viherlaakson yhteiskouluun. Kävelimme ensin Pitäjänmäen asemalle, ajoimme sieltä junalla Kauniaisiin ja kävelimme taas noin 2,5 kilometrin matkan koululle. Tuli siinä koulumatkalle ja -päivälle pituutta! Vanhempi siskoni kävi tyttönorssia ja veli Arkadian koulua.

Sota-aika vaati meidänkin suvultamme raskaan veron. Kolme enoani kaatui sodassa. Ei niin pahaa ettei jotain hyvääkin. Olen oppinut uimaan lähellä nykyistä Malminkartanoa sijainneessa hiekkakuopassa, jonka pohjaan pommit olivat puhkaisseet vesisuonia. Pienuudestaan huolimatta vesikuoppa oli puhdasvetinen. Talvella sen pinnalla saattoi luistella. Toinen luistelupaikka oli nykyisessä Aittalehdossa. Talvella rohkeimmat laskivat mäkeä Kokkokalliontien kukkuloilta, joiden uumeniin oli rakennettu myös pommisuoja. Kokkokalliolla poltettiin nimensä mukaisesti kokkoja juhannuksena. Konalantien itäpuoli oli peltoa aina Kannelmäen metsikköön asti. Pelloilla könötti muutamia latoja.

Konalassa puhuttiin aikaisemmin ruotsia. Isoisäni oli ruotsinkielinen, isoäitini suomenkielinen, itse puhun sekä suomea että ruotsia. Konalan asujaimisto käsitti lapsuudessani vain neljä maalaistaloa ja muutaman alustalaisten asuttaman talon. Länsipellontie 11-13:n kohdalla oli kolme kesämökkiä, jotka myöhemmin ostettiin Strömbergin työläisten asunnoiksi. Nyt paikalla on paritaloja.

Kaikki sisarukseni ja osa heidän lapsistaan asuvat lähinaapurissani. Tunnemme tämän alueen todella kotiseuduksemme.”

Seija Korpela

*Inlyudes härmed att med Eder närvaro
behedra vår dotter Annas vigsel med
ingenjören Harry Mansner, lördagen den
4 nov. 1924 kl. 5 i vårt hem i Söckenbacka.

Selma och Artur Toijonen.*

